

Rozhovor s Dr. Yelizavetou Chernysh, novou ukrajinskou vědeckou pracovnící ve VÚV TGM

Paní doktorko, víme o vás, že jste působila na Ukrajině jako výzkumník se zaměřením na odpadní vody a odpady jako takové. Můžete nám v krátkosti popsat vaše zkušenosti?

Mám desetiletou zkušenost s výzkumem týkajícím se čištění komunálních odpadních vod a kalů a s dlouhodobou spoluprací v této oblasti v ukrajinském regionu Sumy. Dříve jsem se věnovala základním stupňům anaerobní digesce čistírenských kalů a fosfosádrových odpadů za biosulfidogenních podmínek a vlivům předúpravy ozonem na biologickou rozložitelnost čistírenských kalů. Výsledkem mé práce bylo např. zjištění, že předúpravy kalu před procesem anaerobní digesce vedou k zefektivnění procesu odstraňování organické hmoty za mezofilních podmínek. Těchto témat se týkala i má disertační práce „Vědecké základy ekologicko-synergického přístupu k procesu využití fosfosádry ke snížení antropogenní zátěže životního prostředí“.

Rovněž působím jako ředitelka Mezinárodního inovačního a aplikovaného centra Aquatic Artery v regionu Sumy, které rozvíjí spolupráci v oblasti ochrany vod a recyklace odpadních vod.

Jaké problematice se věnují vaše poslední projekty?

Moje výzkumná činnost se zaměřuje na technologie a procesy ochrany životního prostředí, zejména na využití biotechnologií při recyklaci odpadů se zvláštní pozorností věnovanou předúpravě a využití odpadů k biokonverzi a výrobě bioproduktů (bioplyn, bio hnojivo, biosíra atd.). Do sféry mého vědeckého zájmu patří rovněž teoretické a praktické aspekty synergického konceptu procesů nelineárních ekosystémů, včetně odhadu antropogenních vlivů.

Mezi projekty, které se týkají této oblasti, mohu uvést např. grant pro vytvoření multidisciplinárního výzkumného týmu „Bioenergetické procesy recyklace odpadu“ nebo společný ukrajinsko-český projekt „Bioenergetické inovace v recyklaci odpadu a racionálním využívání přírodních zdrojů“.

Předtím než jste z Ukrajiny byla nucena odejít, umožňovala situace ve vašem městě, abyste vy a vaši spolupracovníci mohli pokračovat alespoň částečně ve své práci, nebo bylo nutné činnost na projektech zcela zastavit?

Než jsem v březnu 2022 opustila Sumy, byly kvůli složité vojenské situaci vyhlášeny univerzitní prázdniny.

V České republice jste krátce. Pochopitelně prvotní bylo zajistit pro sebe a své příbuzné základní potřeby jako bydlení a následně pak i zaměstnání. Nabízí se proto otázka – jak se vám pracuje s českým týmem? Máte možnost uplatnit své zkušenosti v rámci některého z již řešených projektů?

Český tým ve Výzkumném ústavu vodohospodářském se ke mně a mé rodině zachoval velmi dobře. Jsem moc vděčná za jejich podporu. Nyní se jako výzkumný pracovník podílím na činnosti Oddělení vodovodů a čištění odpadních vod a též Centra Voda a doufám, že po mých zkušenostech bude poptávka. Diskutovali jsme například o možnostech rozvoje výzkumné sítě v mezinárodním měřítku a také o podání přihlášek do programu Horizon Europe. Domnívám se, že moje činnost v centru Aquatic Artery přesně koresponduje s mezinárodní grantovou činností Centra Voda.

Je nějaké téma, jež by bylo možné přihlásit jako projekt do některé z dalších výzkumných výzev v České republice a na němž byste mohla pracovat i po případném návratu na Ukrajinu?

Témata související s čištěním čistírenských kalů a zpracováním fosfosádry – vzhledem k tomu, že jejich recyklace je dnes ve světě velmi důležitá – se, myslím, dají rozvíjet jak v České republice, tak i na Ukrajině, a to na úrovni národních soutěží i prostřednictvím žádostí o dotace v rámci EU.

Těším se na plodnou práci ve vašem ústavu i na spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze. Doufám, že tato spolupráce bude pokračovat a dlouhodobě se rozvíjet i po mém návratu na Ukrajinu.

Děkujeme za vaši práci pro VÚV TGM i za čas, který jste věnovala našemu rozhovoru.

Redakce VTEI

Dr. Yelizaveta Chernysh

Působí na Katedře ekologie a technologií ochrany životního prostředí Sumské státní univerzity (SSU, Ukrajina) a nyní též ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka, v. v. i. (VÚV TGM). Yelizaveta Chernysh se narodila roku 1987. Po dosažení magisterského titulu v oboru Ekologie a ochrana životního prostředí (2010) v roce 2019 na SSU obhájila disertační práci v oboru Ekologická bezpečnost a získala tak titul doktor technických věd (2020). V následujícím roce se habilitovala na Katedře ekologie a technologií ochrany životního prostředí tamtéž. Kromě svého působení na Sumské státní univerzitě pracuje jako ředitelka Mezinárodního inovačního a aplikovaného centra Aquatic Artery v regionu Sumy na Ukrajině. Získala řadu ocenění a zahraničních stipendií (Německo, Francie). Je recenzentkou mnoha prestižních vědeckých publikací a členkou několika odborných mezinárodních organizací (např. Solid Waste Association of North America a Hong Kong Chemical, Biological & Environmental Engineering Society). Momentálně působí jako výzkumná pracovníce ve VÚV TGM v Praze a vyučuje na České zemědělské univerzitě v Praze.

